

Amit tudni akarsz a pszichiátriáról, de sosem merted megkérdezni...

MEGHÍVÓ

a Pannónia Pszichiátriai Egyesület és a Bizalom Magán Pszichoterápiás Központ szeretettel vár minden érdeklődőt a Művészetek és Irodalom Házába Pécs Széchenyi tér 7-8.

az

AMIT TUDNI AKARSZ A PSZICHIÁTRIÁRÓL, DE SOSEM MERTED MEGKÉRDEZNI

című egésznapos konferenciára

2013. szeptember 27-én, pénteken

Ingrid Bergman és Gregory Peck is „megszólalt” azon a Pécsett, a közelmúltban tartott pszichiátriai konferencián, amit a Pannónia Pszichiátriai Egyesület és a Bizalom Magán Pszichoterápiás Központ rendezett, uniós támogatással. A tanácskozás címe – Amit tudni akarsz a pszichiátriáról, de sosem merted megkérdezni – eleve egy filmre emlékeztetett, Woody Allen Amit tudni akarsz a szexről, de sosem merted megkérdezni című vígjátékára.

A konferencia előadói olyan kérdéseket igyekeztek körbejárni, amelyeken a pszichiáterek gyakran meditálnak, ám amelyek a napi munka során valahogy mégis marginalizálódni látszanak. Így szó került a pszichiátria kompetenciájáról, szerepének változásáról a történelem folyamán, valamint arról, hogy a társadalom milyen elvárásokat fogalmaz meg a szakma számára.

gában, 30 éve filmklubot vezet a baranyai megyeszékhelyen. „A páciens és a terapeuta kapcsolat „kényes” kérdései – szemben önmagunkkal” című előadás nyolc filmből villantott fel részleteket. Az epizódok mindig az elmeorvos díványán játszódtak, azt nézhettük meg, hogy a pszichiáter miképp kutatja fel a páciens pszichózisának okát. A filmbéli szakemberek kivétel nélkül hitelesen „dolgozták meg” betegüket, ez különösen igaz volt Hitchcock Elbűvölve című alkotására, melyben a már említett két sztár kapott főszerepet. Stark szerint Hitchcock lenyűgözően sokat tudott az emberek tudatalanjáról, bűntudatáról, szorongásairól, archaikus félelméről, s a rendező leghatásosabb filmjei, a Madarak, a Psycho, a Szédülés elképesztő lélektani dinamikákat tárnak föl. Ugyanez a lélekbe markoló, nyugtalanító, katarzist hozó emberismeret érhető tetten Ingmar Bergmann filmjeiben is.

Stark András egyébként azért is vonzódik a filmhez, mert a forgatókönyvírók, rendezők és színészek legjobbjait az a cél mozgatja, hogy a nézőket önvizsgálatra, önismeretre készítsék. Mindez egybeesik a páciensével beszélgető pszichiáter szándékával. Az meg különösen kedvére van, ha a filmbéli pszichiáter is esendő és gyöttrődő. Mint például Woody Allen „Agyament Harry”-jének pszichiáternöje, aki nem örökké mosolygó, rezervált Buddhaként figyelő betegét, hanem bizonytalan, szenvedő nőként mu-

A konferencián négyen tartottak előadást. **Stark András**, pécsi pszichiáter arról beszélt, hogy a híres játékfilmek miképp mutatják be a pszichiáterek munkáját, s ezen keresztül a néző milyen képet alkothat a szakmáról. Stark otthonos a mozi vilá-

tatja meg önmagát. S gyötrődik az Equus című film – Richard Burton által megformált – pszichiáttere is, aki bevallja, hogy a patológiás szenvedélyt meg tudja szüntetni, ám új szenvedélyt nem tud adni páciensének.

Persze, ha valaki szenvedély rabja, akkor azt környezete könnyen pszichózisos vagy súlyosan személyiségzavaros embernek minősítheti. S hogy hol a normalitás határa, annak megállapítása nemcsak a laikusok, a szakemberek számára is nehéz, véleményes feladat. **Erős Ferenc**, emeritus professzor,

a pécsi pszichoanalitikus doktori iskola vezetője azt tekintette át, hogy a pszichiátria a különböző korokban hol húzta meg a normalitás határát. Hogy a mezsgye hol húzódott, abba sokáig nagy beleszólása volt a politikának. Korunkban a virtuális világ kiteljesedése feszegeti a normalitás megszokott határait, hisz a tizen-, huszon- és harmincévesek nemzedékének jelentős százaléka az interneten él.

Erről **Herold Róbert**, a Pécsi Tudományegyetem pszichiátriai klinikájának adjunktusa értekezett *Pszichózis és hétköznapi bolondságok* című előadásában. A „digitális bennszülöttek”-nek titulált számítógép-függők immár a neten intézik minden fontos ügyüket, a pár- és barátválasztást is, ezért kapcsolatuk az idősebb, nem a neten szocializálódott nemzedékkel mind nehezkesebb, érdektelenebb, reménytelenebb. A neten ismerkedők nem egyszer a kitalált személyiségnek ad-

ják ki magukat, ami felmenőik számára felfoghatatlan, beteges dolog, ettől még elhamarkodott lenne a virtuális világban berendezkedőket automatikusan elmebetegnek mondani. A virtuális világba menekülők megítélése is mutatja, hogy mennyire nézőpont és megállapodás kérdése, kit tekintünk bolondnak, és kit nem. Tegyük hozzá, hogy a netes nemzedék számos tagja meg a „való világ rabjai”-t véli a régmúlt mocsarából kilábolni nem tudó gyengeelméjűnek.

A pszichiátria – mint minden tudomány – hajlamos volt dogmatizálni tanításait, ezért jót tett a szakmának az antipszichiátria kételkedő kritikája.

Unoka Zsolt, a Semmelweis Egyetem pszichiátriai klinikájának osztályvezető főorvosa arról elmélkedett, hogy a pszichiátriát miképp termékenyítette meg az elmúlt évszázadban ez a kritikus szemlélet. Valaha természetes volt, hogy az elmebetegeket a társadalom kirekesztette, tébolydába zárta és megfosztotta minden emberi jogától. Az antipszichiátria szakemberei ébresztették rá a szakmát arra, hogy a betegek számára el kell végezni az „akadálymentesítést”, és a többségi társadalom jobban jár, ha integrálni próbálja a pszichózistól szenvedőket. Ez ma már a fejlett világban többnyire elfogadott szemlélet, bár a magukat normálisnak gondolók gyakran elmondják, hogy jobb, ha a bolondok zár mögött vannak, mivel sose lehet tudni, mikor kattannak be, s törnek mások életére. Amikor ezt a leckét felmondtam Unoka Zsoltnak, akkor ő úgy érvelt, hogy az említett félelem túlzott, mert az egészséges emberek sokkal nagyobb százalékban követnek el erőszakos bűncselekményt, mint a pszichózisosok.

Amúgy az antipszichiátria legújabb eredménye az, hogy pszichózisosok kezelésére használt gyógyszerek ellenőrző vizsgálata, illetve a vizsgálatok eredményeinek tálalása erkölcsösebbé vált.

Az antipszichiátria kritikája elerte, hogy ma már az olyan vizsgálatok eredményeit is publikálják (vagy hozzáférhetővé teszik), amelyek arról vallanak, hogy egy szer nem hat a gyárok által ígért módon a betegekre vagy azok bizonyos részére.

Talán ha Hitchcock erről is filmet forgatott volna, akkor ezek a publikációk is hamarabb kerültek volna a nyilvánosság elé.

Ungár Tamás